

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Prodej podniku – převod cenných papírů

(1)

Při prodeji podniku, jehož součástí jsou listinné cenné papíry, není k převodu těchto cenných papírů na kupujícího potřebný indosament ani splnění dalších podmínek, které jsou nezbytné při samostatném převodu cenných papírů.

(rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2002, sp. zn. 29 Odo 314/2001, uveřejněný pod číslem 62/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ECLI:CZ:NS:2002:29.ODO.314.2001.1)

Dotčené ustanovení: § 476 a násl.

Komentář autorů

Srov. Komentář autorů ke sledovanému rozsudku pod heslem „Převod cenných papírů při prodeji podniku“ v části „Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech“.

Znalecký posudek jako povinný důkaz při povinné nabídce převzetí

(1)

I. Podle ustanovení § 183c odst. 5 obchodního zákoníku musí být **přiměřenost ceny nebo směnného poměru cenných papírů při povinné nabídce převzetí doložena posudkem znalce. Tento posudek představuje tzv. povinný důkaz.** Musí proto být proveden, nicméně závěry v něm obsažené rozhodující správní úřad nezavazují. **I na povinný**

důkaz se totiž v plné míře vztahuje zásada volného hodnocení důkazů (§ 34 odst. 5 správního řádu).

II. Komise pro cenné papíry je ústředním orgánem státní správy, který působí jako odborný správní úřad pro oblast kapitálového trhu. Proto je podle ustanovení § 183e odst. 8 písm. a) obchodního zákoníku oprávněna rozhodnout o povinnosti změnit navrhovanou cenu akcií i ve výrazném rozporu s výší ceny doložené posudkem znalce, aniž by byly provedeny další důkazy. Takové rozhodnutí musí být dostatečně konkrétní, a to ve smyslu určení navrhované ceny, neboť v opačném případě by zjevně nesplňovalo základní požadavky kladené na individuální právní akty, mezi něž patří především jednoznačnost stanovení práv a povinností.

(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. ledna 2004, sp. zn. 6 A 87/2002, uveřejněný pod č. 334/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu)

Dotčená ustanovení: § 183c; § 183e

Komentář autorů

Pro případy, kdy zákon, rozhodnutí státního orgánu nebo stanovy akciové společnosti zakládaly povinnost učinit nabídku převzetí, stanovoval obchodní zákoník ve znění do 31. března 2008 v § 183c určité odchylky od obecného postupu při nabídce převzetí.²¹

Komise pro cenné papíry však byla podle § 183e odst. 8 písm. a) obch. zák. ve znění do 31. března 2006 oprávněna autoritativně rozhodnout o povinnosti změnit navrhovanou cenu akcií. Nejvyšší správní soud ve sledovaném rozsudku upozornil na skutečnost, že rozhodnutí Komise pro cenné papíry nesmí vykazovat znaky libovůle, přičemž zákonným limitem proti této libovůli je § 183c odst. 3 obch. zák. ve znění do 31. března 2008, které stanovuje, že cena (směnný poměr) uvedená v povinné nabídce převzetí musí být přiměřená hodnotě účastnických cenných papírů.

Ke Komisi pro cenné papíry blíže srov. Komentář autorů ke sledovanému rozhodnutí pod heslem „Komise pro cenné papíry“ v části „Zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu“.

²¹ Srov. DĚDIČ, J., ČECH, P., KŘÍŽ, R., ŠTENGLOVÁ, I. *Akciové společnosti*. 6., přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. Beckova edice právo a hospodářství, s. 389.

Forma směnečné smlouvy

(1)

Písemnou formu podle § 132 odst. 3 obch. zák. musí mít také tzv. směnečná smlouva, jíž se vymezuje zajišťovací funkce směny.
(rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2011, sp. zn. 29 Cdo 1464/2009, ECLI:CZ:NS:2011:29.CDO.1464.2009.1, dostupný v ASPI – ID JUD197755CZ)

Dotčené ustanovení: § 132 odst. 3

Komentář autorů

Ustanovení § 132 odst. 3 obch. zák. ve znění do 31. prosince 2000 určovalo, že smlouvy uzavřené mezi společností s ručením omezeným a jediným společníkem této společnosti, jedná-li tento společník rovněž jménem společnosti, musí mít písemnou formu. Po 1. lednu 2001 pak obchodní zákoník stanovoval pro takové právní úkony formu notářského zápisu nebo písemnou formu s ověřeným podpisem.

V odůvodnění sledovaného rozhodnutí Nejvyšší soud podotkl, že tato právní úprava slouží k ochraně třetích osob, a proto se neomezuje pouze na smluvní typy upravené v obchodním zákoníku nebo zákoně č. 40/1964 Sb. Požadavek písemné formy je tedy podle názoru Nejvyššího soudu potřeba vztáhnout i na smlouvy nepojmenované – například tedy i na tzv. směnečnou smlouvu.

Související judikatura

K dodržení předepsané formy právního úkonu se Nejvyšší soud vyjadřoval i v níže uvedených rozhodnutích.

■ Stanoví-li zákon pro určitý právní úkon kvalifikovanou formu jako výjimku ze zásady bezformálnosti právních úkonů, nemůže být zásadně účelu zákona dosaženo, aniž by byla dodržena předepsaná forma.

(právní věta usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2014, sp. zn. 29 Cdo 689/2014, ECLI:CZ:NS:2014:29.CDO.689.2014.1, dostupná v ASPI – ID JUD 260311CZ)

■ Ustanovení § 132 odst. 3 obch. zák. platí i pro jednostranný právní úkon (uznání závazku), neboť vzhledem k účelu sledovanému tímto ustanovením obch. zák., jímž je zejména ochrana zájmů třetích osob, není žádného důvodu činit rozdíl mezi dvoustranným a jednostranným právním úkonem zasahujícím do práv třetích osob.

(právní věta usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 3764/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.CDO.3764.2013.1, dostupná v ASPI – ID JUD317768CZ)

Skladištní list

(1)

Skladištní list vydaný před novelou obchodního zákoníku provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. musí obsahovat označení skladovatele, uvedení skladu, ve kterém je zboží uloženo, druhové určení uloženého zboží a jeho množství a označení, zda byl vydán na doručitele nebo na jméno.

(rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2011, sp. zn. 29 Cdo 4332/2009, ECLI:CZ:NS:2011:29.CDO.4332.2009.1, dostupný v ASPI – ID JUD195517CZ)

Dotčené ustanovení: § 528

Komentář autorů

Skladištní list je v ustanovení § 528 odst. 2 obch. zák. vymezen jako potvrzení o převzetí věci ke skladování (cenný papír), s nímž je spojeno právo požadovat vydání skladované věci.

Podle ustanovení § 528 odst. 3 obch. zák. může skladištní list znít na doručitele (pak je skladovatel povinen vydat zboží osobě, která skladištní list předloží) nebo na jméno (v tomto případě je skladovatel povinen věc vydat osobě uvedené ve skladištním listu). Skladištní list na jméno může oprávněná osoba převádět rubropisem na jiné osoby, pokud v něm není převod vyloučen.

Ustanovení § 528 odst. 5 obch. zák. pak vymezuje náležitosti skladištního listu. Toto ustanovení však do obchodního zákoníku začlenila až jeho novela provedená zákonem č. 370/2000 Sb. a účinná od 1. ledna 2001.

Nejvyšší soud ve sledovaném rozsudku dovodil, že z povahy tohoto cenného papíru a z právní úpravy smlouvy o skladování plyne, že skladištní list musí obsahovat alespoň označení skladovatele, označení skladu, ve kterém je zboží uloženo, určení uloženého zboží a údaj, zda byl skladištní list vydán na doručitele nebo na jméno.

Skladištní list je v současné právní úpravě vymezen v § 2417 odst. 1 o. z. obdobně: „Skladištní list je cenný papír, se kterým je spojeno právo požadovat vydání skladované věci; lze jej vydat na jméno, na řad, nebo na doručitele.“ Náležitosti tohoto cenného papíru pak určuje ustanovení § 2417 odst. 2 o. z.

Související judikatura

V souvislosti se sledovaným rozsudkem považujeme za přínosné uvést také následující judikaturu z tzv. Vážného sbírky.²²

■ Měly-li skladní listy vystavené firmou nahražovati skladní listy veřejného skladiště po rozumu § 17 zákona ze dne 28. dubna 1889, čís. 64 ř. zák., jest míti za to, že úmyslem firmy bylo uzavřítí schovací smlouvu s majitelem zboží. Tím, že majitel zboží přijal skladní list a na jeho rubu potvrdil svým podpisem souhlas s ním, došlo k uzavření platné smlouvy schovací. Majitel zboží jest oprávněn domáhati se na firmě vydání zboží proti vrácení skladního listu a proti zaplacení břemen na něm váznoucích. Břemena váznoucími na zboží nelze tu vyrozumívati břemena jiná, než jakých mluví § 29 zákona o veřejných skladištích.

Nemá-li firma zboží ve své moci, musí se starati o to, by bylo majiteli vydáno, tj. dáti písemně svolení k jeho vydání.

(právní věta rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22. prosince 1932, sp. zn. Rv I 2167/31, Vážný č. 12220/1932 civ., dostupná v ASPI – ID JUD-275401CZ)

■ Podmínkou zástavního práva podle § 18 uskladňovacích ustanovení není vydání skladního listu podle § 4 těchže ustanovení, aniž se vyžaduje, by zboží odevzdané k uskladnění bylo ve vlastnictví ukladatelovu. Společnost není povinna pátrati po vlastníku zboží, jí stačí jméno a bydliště ukladatelovo.

²² VÁŽNÝ, F. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ve věcech občanských*. Praha: Právnícké vydavatelství, 1939. Sbíрка rozhodnutí nejvyšších stolic soudních republiky Československé.

(právní věta rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. října 1930, sp. zn. Rv I 1430/29, Vážný č. 10232/1930 civ., dostupná v ASPI – ID JUD265935CZ)

Smlouva o budoucí smlouvě o úplatném převodu směnec

(1)

Smlouva o budoucí smlouvě o úplatném převodu směnec se řídí ustanovením § 289 a násl. obch. zák.

(rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. února 2010, sp. zn. 25 Cdo 916/2008, ECLI:CZ:NS:2010:25.CDO.916.2008.1, dostupný v ASPI – ID JUD164401CZ)

Dotčené ustanovení: § 289

Komentář autorů

Ve sledovaném rozsudku Nejvyšší soud dovodil, že ačkoli občanskoprávní režim budoucí smlouvy nevyklučuje obchodněprávní režim smlouvy o smlouvě budoucí, v případě závazkových vztahů z úplatných smluv týkajících se cenných papírů (tzv. absolutních obchodů ve smyslu § 261 odst. 3 obch. zák.) je žádoucí i smlouvu o budoucí smlouvě o úplatném převodu směnec podřídit ustanovení § 289 obch. zák.

Související judikatura

Sledované rozhodnutí vychází z níže uvedeného rozsudku Nejvyššího soudu.

■ Z právní úpravy podávané obchodním zákoníkem ani z jiného právního předpisu nevyplývá, že by možnost uzavřít smlouvu o uzavření smlouvy budoucí ve smyslu ustanovení § 289 obch. zák. byla omezována jen např. na možnost budoucích smluv, jejichž základem by byla úprava obsažená v části třetí hlavě druhé obchodního zákoníku, apod. Smlouva o uzavření budoucí smlouvy tak může v rámci výše vymezených vztahů sloužit pro přípravu uzavření jakékoliv (zákonem umožňované) smlouvy. Je tak použitelná pro